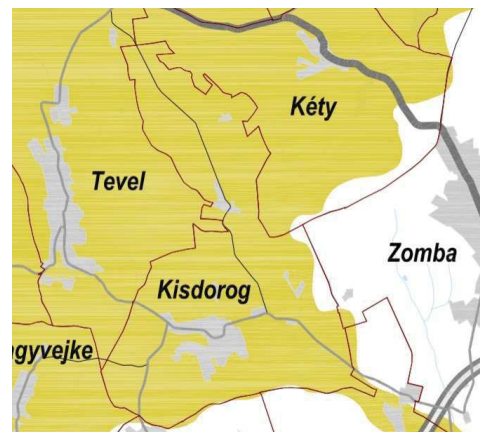
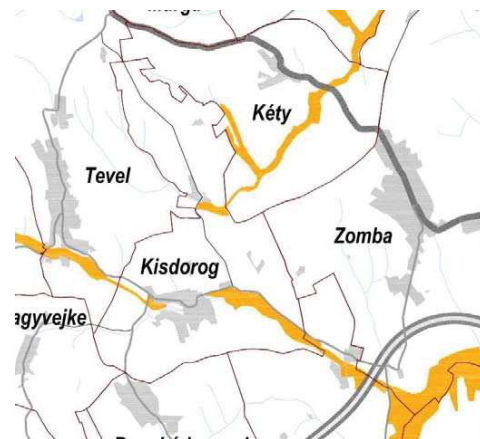

Lakó- és gazdasági épületek

A tipikus fésűs beépítésű, illetve beforduló tömegű sváb népi építészetre jellemző - rendezett ritmusos nyíláskiosztású, néhol téglarchitektúrás homlokzatkialakítású, szimmetrikus, nyeregtetős, faragott fatornácos, illetve utcafronton beforduló tömegalakítású - lakó és gazdasági épületekből számos őrzi eredeti formáját, ami a jövő számára továbbra is megőrzendő érték. A lakók felújítások során érezhetően előtérbe helyezik ezen értékek megőrzését.

Tájképvédelmi szempontból érintett területek

Ökológiai folyosó

Meghatározó zöldfelületi, táji természeti értékek

Az örökségünk védelemének célja a településnek és környezetének, valamint az ott található értékes építészeti, táji, valamint az épített környezettel összefüggő természeti elemek jellegzetességének, hagyományos megjelenésének megőrzése is.

Kisdorog település a Völgyesség kistájba tartozik. A Tolnai- és a Baranyai-hegyhát közt, a Völgyességi-patak völgyében fekszik. Szomszédos települések északon Kéty, keleten Zomba, Bonyhád, délen Bonyhádvarasd, Nagyvejte, nyugaton Tevel. Kisdorog elsősorban mezőgazdasági település, szántóföldek teszik ki a külterület kb. 60%-át.

Védett természeti érték Kisdorogon a nemzeti ökológiai hálózat részeként ökológiai folyósként nyilvántartott területrészt, a Mucsi- Hidas-patak és Hidas patak sávjai.

A völgyi fekvés miatt meghatározó az ÉNy-DK-i földrajzi vonulat. Közigazgatási területe fordított „T” alakú, mely alsó K-Ny-i tengelyét a patak és a völgytalpban fekvő falu alkotja. A „T” szárát az É-D irányú „Szépvölgy” mentén húzódó völgyelés adja. D-en szőlő-gyümölcsös, a többi oldalon a szántók táblái terülnek el, meg-megszakítva erdő és gyeptalakkal. Míg a belterületet nem szegélyezi fásítás, a völgyekben keskeny erdősávok húzódnak. A természeti adottságoknak megfelelően (jó talaj minőség, megfelelő klíma, dombosság) alakult ki a tájhasználat, és az annak megfelelő területhasználat.

A Mucsi- Hidas-patak és a Hidas-patak folyik át a település közigazgatási területén.

Épített környezeti ajánlások

Egy épületnél nehezen megfogalmazható az, hogy mitől szép és tetszetős, de abban azonosak az álláspontok, hogy ami rendezett az szép és esztétikus is. Egy rendezett utca, zöldövezet, homlokzat, épület elhelyezés harmonikus látványt nyújt, egy közös rendező elv egységet teremthet.

A településképet meghatározó épületek, közterületek minőségi formálására vonatkozó ajánlások segíthetik az építkezni szándékozókat, e rend megértésére. A kézikönyv közös rendező elvei, mint illeszkedés, hagyományörzés, modernizáció az építészeti lehetőségeket feltárják, és megismertetik az érdeklődőkkel, az építkezni szándékozókkal.

Az adott település esztétikus megjelenését a hasonló karakterű épületek egysége adja meg. Az épületek formálásakor az anyaghasználatban, a homlokzatképzésben, a színezésben az illeszkedés az elvárás, de újító modern elemként nem zárja ki a mai korszerű építészeti törekvéseket sem.

A környezethez való illeszkedést az alábbi szempontokat mérlegelve ajánlott vizsgálni:

Telepítés

Az új épület adott településrészen belül alkalmazkodik a beépítés módjában, mértékében és rendeltetésében, a szomszédos ingatlanok benapozásának, kilátásának és megközelítésének zavartalan biztosításával.

Terepalakítás

Előnyös környezeti változásokra törekszik a terepalakítás, a csapadékvíz-elhelyezés és a növénytelepítés vonatkozásában is, különös tekintettel a település völgy jellegét figyelembe véve.

Magasság

A magasság megválasztása a szomszédos épületek figyelembe vételével ahhoz igazodóan történik.

Tetőforma, Tetőhajlás

A tetőzet kialakítása, hajlásszögének és esetleges tetőfelépítményeinek, anyaghasználatának megválasztása a karakterben meghatározó adottságok szerinti. Településrészen belül jelentkező változatos tájolású gerinceknél a súlypontban levők előnyben részesülnek.

Homlokzatképzés, anyaghasználat, szín

Az alaprajzi elrendezésből adódó tömeg- és homlokzatképzés utcaképre gyakorolt kedvező hatása biztosított. Az épülethomlokzaton megjelenő díszítőelemek anyaghasználatának, részletképzésének összhangja biztosított az épületen és a környezetében egyaránt.

Kerítések, térfalak

A kerítés kialakítása az épület anyaghasználatának, színezésének valamint a környezet jellemző megoldásainak figyelembe vételével történik, különös tekintettel a település terepviszonyból adódó több helyen megjelenő magas támfalak utcaképi megjelenése.

Sajátos ép., épülettartozékok

A rendeltetéssel összefüggő hirdető-berendezések elhelyezése és kialakítása, az épület gépészeti és egyéb berendezései, tartozékai elhelyezésére vonatkozó megoldások településképet - utcaképet- nem zavaró módon történnek.

Síktáblás napelem, napkollektor az építészeti környezethez illeszkedve magas tetős épületen az épület ferde tetősíkjában, azzal megegyező dőlésszögben, lapos tetős épületen elsősorban az épület attikájának takarásában, vagy az épület formálásába építészetiileg beillesztve került elhelyezésre. Egyéb építményen vagy terepszintre fektetve a közterületről nem látható módon került megoldásra.

Közművek

Közművek, légvezetékek, földkábelek elhelyezésénél meghatározó szempont kell legyen a településkép és a fásszerű növényállomány védelme.

Törekedni kell a közművezetékek földalatti vezetésére. Ahol ez nem megoldható, a vezetékeknek optikailag követni kell az utca vonalát. Törekedni kell az oszlopok zöldsávban való elhelyezésére, a fásítás (beleértve a gyökérzetet és a koronát is) zavarása nélkül, ritmikus kiosztással. A közműlégvezetékek egymással és a közúttal való keresztezését minimalizálni szükséges.

A közművek közterületi felszíni műtárgyai (betonházas transzformátorok, kapcsolószekrények, stb.) az utcán belül lehetőség szerint azonos megjelenésűek legyenek, néhány típus alkalmazásával. A műtárgyak azon oldalai, melyek nem akadályozzák azok hozzáférhetőségét, kezelhetőségét, valamint a közlekedést, lehetőség szerint oldalról növényzettel legyenek takarva.

Az épületek külső csapadékvíz lefolyói lehetőség szerint föld alatt legyenek elvezetve, ahol befogadóként rendelkezésre áll közterületi csapadékvíz elvezető csatorna, illetve szikkasztó árok.

Természeti környezeti ajánlások

Épületek építmények mellett a település másik meghatározó eleme a természeti környezete, mely értékek megőrzése ugyan olyan fontos, mint az épített környezeté. Egyben a táj, zöldfelületek állandó változása, átalakulása nagyban meghatározza egy település arculatát. településképi arculati ajánlás során a cél a tájpotenciál optimális kihasználása, a természet és az ember egymásra hatásának egyensúlyi állapotának keresése.

Zöldfelület gazdálkodási ajánlások

- új mezőgazdasági létesítmények telepítésére tájba illesztésre vonatkozó zöldfelületi előírások kidolgozása
- a közterületek és közlekedési területek fejlesztése esetén célszerű komplex, mindenre, így a zöldterületre is kiterjedő tervezés lebonyolítása a legkedvezőbb településképp elérése céljából (pl.: rézsűk, bevonása a tervezési területekbe)
- bármely zöldfelületi, vagy azzal szorosan összefüggő pl. gyalogos és kerékpárút fejlesztésnél, támfalak karbantartásánál a meglévő zöldfelületi kapcsolódásokat figyelembe kell venni, rendszerszerű tervezés javasolt
- az ökológiai folyosó területein megőrzés céljából a Duna-Dráva Nemzeti Parkkal való együttműködés, az általuk javasolt kezelési, hasznosítási módok betartása javasolt

Ajánlások erdőterületekre:

- ökológiai cél a meglévő erdőterületek tájidegen fajainak, részleteinek őshonos növényzettel való fokozatos átalakítása.

Ajánlások tájfasításra:

- a változatos tájkép és a kedvezőbb ökológiai körülmények biztosítása érdekében javasolt az összefüggő szántók esetében mezővédő erdősávok, tájfasítás telepítése, mezsgyék visszaállítása mezőgazdasági utak mentén, művelési táblák határain
- a kisebb erdőfoltokat és gyeppoltokat javasolt fásítással összekötni
- a völgylejtőre merőlegesen telepített fasorok kedvezőek a szél- és talajerózió hatásának csillapítása szempontjából
- javasolt cserjefajok: galagonya, kökény, csíkos kecskerágó, veresgyűrű som, húsos som
- javasolt fajok: gyertyán, tölgy, éger, vadkörte

Ajánlások vízparti sávokra:

- ezeken a területeken az ökológiai szempontok kerüljenek előtérbe a védett értékek megóvása céljából
- cél a természetes növényzet megóvása, telepítése, az ökológiai folyosók szerepének további erősítése
- mérnökbiológiai módszerek alkalmazása

Ajánlások közterületi zöldfelületekre, utcafásításra

- egységes utcafásítás telepítése, ahol elegendő hely áll rendelkezésre. Ügyelni kell a megfelelő faj kiválasztására és a telepítési távolságra.
- utcafásításhoz ajánlott fajok: kőris, berkenye, juhar, hárs, valamint ezek alakilag változatos fajtái
- javasolt a gyalogutak megújítása a rendezett utcakép eléréséhez. A burkolathoz jó vízáteresztő, javítás esetén könnyen felszedhető, kiselemes burkolat javasolt tájba illő, nem hivalkodó színben.

Eltérő karakterű településrészek

Kisdorogon - az arculati jellemzők tekintetében három eltérő karakterű területrezz különböztethető meg. A beépített és a még beépíthető területek zöme lakóterület, de számos gazdasági terület is található az igazgatási területen belül. A hagyományos lakóterületi beépítés a 18-19. század építészeti örökségét hordozza, túlnyomó részt fésűs beépítésű, illetve beforduló tömegű sváb népi építészetre jellemző tömegformálással.

A gazdasági területnek túlnyomó része külterületi majorok, állattartó telepek, de belterületen belül is megtalálható kisebb üzemi terület. Szabályozási terven jelölt további gazdasági terület lehetőségek, jelenleg nem kihasználtak még.

A települést körülölelik a Völgységi dombság erdőfoltjai, valamint a Mucsi- Hidas-patak, Hidas patak térségében zömmel gyep és szántó művelési ágú külterületek.

 Hagymányos karakter

 Gazdasági karakter

 Beépítésre nem szánt területek

Kisdorog belterületi lakóutcáit túlnyomó rész a hagyományos telekszerkezetű, beépítési módú és részben a 19., 20. század eleji utcára merőleges, oromfalas oldaltornácos lakóház típus és ehhez sorosan kapcsolódó háztáji gazdálkodáshoz szükséges gazdasági és állattartó melléképületeket. (pajta, szén, istálló) jellemzi. A polgárosodás illetve az említett épület típus fejlődésének természetes velejárójaként az utcával párhuzamos tömegű épületek, épületszárnyak is megjelentek a karakterben, ezek leginkább a település központi térségére jellemzőek, a volt Dóry kastély közelében.

A hosszú túlnyomórész egyenes utcák térfalát, az előkert nélküli illetve kiselőkertes, 40-45%-os hajlásszögű nyeregtetős, ritmusosan ismétlődő épülethomlokzatok alkotják. Az épületek tömeg illetve utcai homlokzatának formálása az egykori népi építészet formavilágából merítkezik, a gazdasági épületek sokszor utcával párhuzamosan lakóépülethez kapcsolódóan épültek.

A Karakter épületei ugyan nem homogének, hisz a területen megjelentek az utcával párhuzamos gerincű városias tömegalakítású illetve a 60-as évek sátrtetős típusai, majd a 70-es, 80-as évek földszintes, tetőtér beépítésű lakóépületei, de ettől függetlenül is, a terület megtartotta hagyományos falusias hangulatát.

A karakter változatosságát és különösképpen értékét, a központban található műemléki épületek, templom és plébánia mellett a volt kastélyépület és hozzá tartozó gazdasági építmények szöveve színesíti.